

Oktatási Hivatal

A 2016/2017. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első forduló

MAGYAR IRODALOM

FELADATLAP ÉS VÁLASZLAP

Munkaidő: 180 perc

Elérhető pontszám: 100 pont

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűvel ki kell tölteni az adatokat tartalmazó részt és minden különálló lapon a versenyző nevét, osztályát!

A feladatok megoldásához íróeszközön kívül **más segédeszköz, illetve pótlap nem használható!** Javítás csak a hibásnak vélt szöveg áthúzásával és a jónak vélt megoldás mellé írásával történhet, kifestőt tilos alkalmazni! Durva vagy súlyos helyesírási hibáért pontlevonás jár. Az üresen hagyott részeket át kell húzni a dolgozatban!

A feladatlapokat a szaktanár (szaktanári munkaközösség) értékeli központi javítási útmutató alapján. Továbbküldhetők a **legalább 70 pontra** értékelt dolgozatok.

A VERSENYZŐ ADATAI

A versenyző neve: oszt.:

Az iskola neve:

Az iskola címe: irsz.: város

.....utcahsz.

Iskolai pontszám:

Javító tanár

Bizottsági pontszám:

Bizottsági tag/ok:

- 1) **Kire** vonatkoznak az alábbi megadott információk? Az *oda nem illőt* húzza át (0,5 – 0,5 pont)!

Megadott információk	A művész neve
Debrecen	
Legátus	
Rousseau-hatás	
Csurgó	
Dobó Krisztina	
„Jelszavaink valának:...”	
Országgyűlési beszédek	
Szatmárcseke	
Perczel Etelka	
„Vanitatum vanitas”	
„A nemzet szava”	
A romantikus triász tagja	
Nyék	
Nevelője Bornemisza Péter	
„Országháza”	
„Herceg” - pártfogó	
„Ellentétek”	
Testamentum	
Ballada	
Laura	
Pereskedés	
Júlia	
Laborfalvi Róza	
„Darvaknak szól”	
Szép magyar komédia	
Balatonfüred	
„Szegény gazdagok”	
Berend Iván	
Ferrara és Padova	
Nagy Bella	

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

2) **Viták** a magyar irodalomban. **Pótolja** a táblázat hiányzó adatait **1 – 1** pontért!

A vita neve	Kik között „zajlott”?	A vita tárgya
Duk-duk affér		
Nyelvújítási harc		
Árkádia-pör		

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

3) **Műfajok**

A) **Határozza meg** az alábbi költemények **műfaját (0,5 – 0,5 pont)**, illetve **írja a táblázatba a szerző nevét (0,5 – 0,5 pont)**!

A költemények részletei – eredeti helyesírással	A műfaj és a szerző neve
a) „...Maradj s perelj te Pesten, s élj vidáman Barátid édes társaságiban, S ne kérj az égtől többet, mint adott. Van annyi, mennyi kell, s ha ez kevés, Kevés lesz a föld minden kincse is. ...”	
b) „...Ha rajtunk múlás üli már torát, te megmaradsz s mig új jajokkal ég az új kor, nekik is zengsz, hű barát: >A Szép: igaz s az Igaz: szép! < - sose áhítsatok mást, nincs főbb bölcsesség!” (Tóth Árpád fordítása)	

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

B) **Nevezze meg** az „A” feladatban idézett művek **két-két műfaji jellemzőjét 1 – 1 pontért!**

- a)
-
-
- b)
-
-

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

C) **Milyen műfajok „keverednek”** az *Egy dunántúli mandulafáról* és *A Magánossághoz* című költeményben?

A **két-két** műfaj megnevezéséért **1 – 1** pontot kaphat.

- a) *Egy dunántúli mandulafáról*:
- b) *A Magánossághoz*:

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

4) Kérdéseink az eredeti helyesírással közölt Arany-vershez kapcsolódnak:

Arany János: Rendületlenül

Hallottad a szót: „rendületlenül - ”
 Midőn fölzengi myriád ajak
 S a millió szív egy dalon hevül,
 Egy lángviharban összecsapzanak?...
 Oh, értsd is a szót és könnyelmű szájon
 Merő szokássá szent imád ne váljon!

Sokban hívságos elme kérkedik,
 Irányt még jóra, szépre is az ad;
 Nem mondom: a hont ők nem szeretik;
 De jobban a tapsot, mint a hazát...
 Oh, értsd meg a szót és hiú dagályon
 Olcsó malaszttá szent imád ne váljon!

Fényt űz csinált érzelmivel nem egy,
 Kinek világát csak divat teszi:
 Őnála köntös, eb, ló egyremegy,
 S a hon szerelmén a hölgyét veszi...
 Oh, értsd meg a szót s függve női bájon,
 Külcsillogássá szent imád ne váljon!

Van – fájdalom! – kinek cégér hona.
 Hah! tőzsér, alkusz és galambkufár:
 Ki innen! e hely az Úr temploma:
 Rátok az ostor pattogása vár!...
 Oh, értsd meg a szót: kincs, arany kínáljon:
 Nyerészkedéssé szent imád ne váljon!

Szeretni a hont gyakran oly nehéz: -
 Ha bűnbélyeg sötétül homlokán,
 Gyarló erényünk öntagadni kész,
 Mint Péter a rettentő éjtszakán.
 Oh, értsd meg a szót: fényben, vagy homályon –
 De kishitűvé szent imád ne váljon!

Szeretni a hont – ah! még nehezebb,
 Midőn az ár nő, ostromol, ragad...
 És – kebleden be-vérző honfiseb –
 Bújsz a tömegben, átkos egymagad.
 Oh, értsd meg a szót s győzve a ragályon
 Káromkodássá szent imád ne váljon!

Hallottad a szót: „rendületlenül?”
 Ábránd, hiúság, múló kegy, javak, -
 Lenn a sikamló tér, nyomás felül,
 Vész és gyalázat el ne rántsanak.
 Oh, értsd meg a szót: árban és apályon
 - Szirt a habok közt – hűséged megálljon!

- A) **Kinek melyik** művét idézi meg Arany János a fenti versben?
 (név és cím **0,5 – 0,5** pont)

.....

Az elérhető pontszám:	1
Az elért pontszám:	

- B) A **negyedik** és az **ötödik** versszakban milyen két közismert bibliai történetre utal Arany János? Foglalja össze röviden a két történetet! (2 – 2 pont)!

A **negyedik** versszakban:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Az **ötödik** versszakban:

.....

.....

.....

.....

.....

Az elérhető pontszám:	4
Az elért pontszám:	

C) A Biblia két nagy egysége közül melyikben találhatók a fenti történések?

.....

Az elérhető pontszám:	1
Az elért pontszám:	

D) **Magyarázza meg** – röviden – az alábbi szavak *eredeti*, illetve *versbeli* jelentését **1 – 1** pontért! Természetesen az *eredeti* és a *versbeli* megegyezhet!

tőzsér =

dagály =

.....

.....

malaszt =

.....

cégér =

.....

.....

Az elérhető pontszám:	4
Az elért pontszám:	

- E) A *malaszt* szavunk (régies formában) szerepel egy nagyon korai nyelvemlékünkben. **Melyikben? Mikor keletkezett ez a fontos írás?** A pontos válaszáért (század vagy évszám kb. 50 év eltéréssel) **2** pont adható.
-

Az elérhető pontszám:	2
Az elért pontszám:	

5) **Irodalom és zene. Pótolja a hiányzó neveket!**

A helyes pótlásokért **0,5 – 0,5**, összesen **5** pontot kaphat.

Az irodalmi mű címe	Az alkotó neve	A zeneszerző
Faust		
Othello		
Himnusz		
Anyegin		
Bánk bán		

Az elérhető pontszám:	5
Az elért pontszám:	

- 6) Íróinkra, költőinkre – az idő múlásával – egyre inkább *állandó jellemzőként* használja az irodalomtörténet az alábbi kifejezéseket.

Kire érvényes a megállapítás? A helyes válaszokért 1 – 1 pontot kaphat.

Megállapítások	Az író vagy a költő neve
A „bihari remete”	
„Cimbalom”	
A „magyar Horác”	
„Homo aestheticus”	
„Homo moralis”	
A „széphalmi mester”	

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

7) **Szövegmozaik.** Ismert költemények szövegrészleteit **összekevertük**. **Állítsa össze** az **eredeti** szöveget (mind a szerző neve, mind a pontos cím **0,5 – 0,5**, illetve a helyes sorrend **1 – 1** pontot ér)!

- a) Izzada orcám. / Partra szállottam. / Sok Charybdis közt, / nemesen kiálltam./
A szelek mérgét / Levonom vitorlám. / sok ezer veszélyben

.....

- b) méltó diadal / nevedhez / számodra, / Az lesz csak / a világ. / Méltó emlékjelt /
ád / akkoron.

.....

Az elérhető pontszám:	4
Az elért pontszám:	

8) **Húzza alá a hibás adatokat** az Arany Jánosról szóló életrajzi szövegben!

Nem szükséges javítania azokat. Az észrevett hibákért egyenként **0,5** pontot adunk.

„1817-ben születtem a felvidéki Nagyszalontán. Idős szüleim szeretetteljes otthont teremtettek számomra. Vándorszínészi kalandozásaim során a főszerepeim messzire szólítottak.

Szükebb hazámban a nagy műveltségű Teslér László javasolta: tanulmányozzam többek között az antik tragédiákat.

Isten ajándékaként tekintetem a Petőfivel való barátságunkra. Sándorral 1849 szeptemberének végén találkoztam utoljára. Elhatároztuk: közös ballada-gyűjteményt adunk ki.

A hűséges barát elvesztése nagyon fájt. A ballada műfaja különösen vonzó lett számomra, és a Nagykőrösön született Híd-avatást kiváltképp szerettem.

Bolond Istók történetét négy énekben írtam meg. Komolyan gondoltam angol nyelvtudásom tökéletesítésére. Sikerült is lefordítanom a Rómeó és Júliát.

Büszke vagyok arra, hogy a Kemény Zsigmond Társaság főtítkára lettem.

A Jókai Mórtól kapott <kapcsos könyvbe> írtam az Őszikéket.

Az elérhető pontszám:	5
Az elért pontszám:	

9) **Verstani** kérdések:

- a) Az eredeti helyesírással közölt idézetek alapján **határozza meg** a *verselést* (1 pont), **állapítsa meg** a *sorfajtákat* (1 pont), és **nevezze meg** a *strófát / versszakot* (1 pont)! Összesen **3 – 3** pontot kaphat.

Anakreón: Gyülölöm (részlet)		
„Gyülölöm azt, aki telt kupa mellett, bort iszogatóván, háborut emleget és lélekölő viadalt.” (Radnóti Miklós fordítása)		
A verselés	A sorfajták	A strófa / versszak
Berzsenyi Dániel: Osztályrészem (részlet)		
„Csak te légy vélem, te szelíd Camoena! Itt is áldást hint kezed életemre, S a vadon tájék kiderült virány lesz Gyenge dalodra.”		
A verselés	A sorfajták	A strófa / versszak

- b) **Határozza meg** a *verselést* (1 pont), és **állapítsa meg** a *sorfajtákat* (2 pont)!
Összesen **3** pontot kaphat.

Arany János: Toldi (részlet)	
„Mintha pásztortűz ég őszi éjszakákon, Messziről lobogva tenger pusztaságon, Toldi Miklós képe úgy lobog fel nékem, majd kilenc-tíz ember-öltő régiségben.”	
A verselés	A sorfajták

Az elérhető pontszám:	9
Az elért pontszám:	

- 10) **Pótolja** a hiányzó *évszak*-, *hónap*-, illetve *napszak*-nevet a verscímekben!
 Figyeljen a toldaléokra! Csak a pontos kiegészítésért és a költő helyes megnevezéséért
 kaphat **0,5 – 0,5** pontot.

a) **É v s z a k o k:**

C Í M	A K Ö L T Ő N E V E
a) Emlékezés egy – éjszakára	
b) chanson	
c) A puszta,	

b) **H ó n a p o k:**

C Í M	A K Ö L T Ő N E V E
a) végén	
b) táj	
c) áhítat	
d)huszonhárom Rákospalotán	

c) **N a p s z a k o k**

C Í M	A K Ö L T Ő N E V E
a) kérdés	
b) részegség	
c) Körúti	

Az elérhető pontszám:	10
Az elért pontszám:	

- 11) „Fordított” kislexikon... Írja a definíció mellé a megfelelő fogalmat!
A jó válasz – 1 pont.

a) A komikum motívumaira épülő esztétikai minőség, amely egyszerre kelt nevetető és borzongató hatást; kettősségét mindvégig megőrzi.	
b) Az isteni kinyilatkoztatás látnoki közvetítője / Ószövetség.	
c) A verssorok végének összecsengése – csak a magánhangzók azonosak.	
d) Az eposzi kellékek egyike. Az eposzokban az egymással szemben állók bemutatása.	

Az elérhető pontszám:	4
Az elért pontszám:	

- 12) **Olvashatta-e ...? Igen** vagy **nem** választ kérünk – indoklás nélkül.
A jó felelet **0,5** pontot ér.

- a) Szenczi Molnár Albert Zrínyi Miklós *Szigeti veszedelem* című eposzát? _____
- b) Janus Pannonius William Shakespeare *Hamletjét*? _____
- c) József Attila Juhász Gyula *Anna örök* című versét? _____
- d) Babits Mihály Kosztolányi Dezső *Esti Kornél*-novelláit? _____
- e) Kölcsey Ferenc Vörösmarty Mihály *Előszó* című versét? _____
- f) Bessenyei György Katona József *Bánk bánját*? _____
- g) Szenczi Molnár Albert Balassi Bálint *Bocsásd meg Úr Isten,...* című versét? _____
- h) Boccaccio Dante *Az új élet* című alkotását? _____
- i) Csokonai Vitéz Mihály Berzsenyi Dániel *Forr a világ...* kezdetű ódáját? _____
- j) Petőfi Sándor Arany János *Szondi két apródja* című balladáját? _____

Az elérhető pontszám:	5
Az elért pontszám:	

- 13) **Nevezze meg** a megadott regény szerzőjét és típusát! Minden helyesen megnevezett szerző és műfaj **0,5 – 0,5** pontot ér.

a mű címe	szerző	regénytípus
Fanni hagyományai		
Candide		
Az arany ember		
Édes Anna		

Az elérhető pontszám:	4
Az elért pontszám:	

14) **Villámkérdések** – „innen-onnan”... A rövid, jó válaszok **1 – 1** pont értékűek.

a) Augustinus, J.J. Rousseau és II. Rákóczi Ferenc azonos című alkotása:	
b) Ki, mely művébe építi be a <i>Rege a csodaszarvasról</i> eredetmondánkat?	
c) Lukács evangéliumának híres története a tékozló fiúról... Mely műfajba sorolná?	
d) Melyik közismert szereplő mondja: „Két fátyolt szakasztok el, hazámról és becsületemről.” ?	
e) Milyen verssor-fajta t használt <i>Fazekas Mihály</i> a <i>Lúdas Matyi</i> megírásakor? Például: „... - Lúdjaím árát és költségemet elveszem – úgymond.”	
f) Az ismert strófászerkezet rímképlete: aba bcb cdc. Melyiké?	

Az elérhető pontszám:	6
Az elért pontszám:	

15) **Szerelem... Írja** az idézet mellé a megfelelő *címet* (1 pont) és a *költő nevét* (1 pont)!

Az idézet – az eredeti helyesírás szerint	A vers címe	A költő neve
a) „...De néha csendes éjszakán / Elálmodozva, egyedül - / Mult ifjuság tündér taván / Hattyúi képed fölmerül...”		
b) „...nem tudok én meghalni se, élni se nélküled immár.”		
c) „...Boldogságonnak édesanyja, / Egy égberontott képzelet / Tündérleánya, / Legvakmerőbb reményimet / Megszégyenítő ragyogó valóság, / Lelkemnek egyedüli, / De egy világnál többet érő kincse, / Édes szép ifju hitvesem, ...”		
d) „...Szerelmedben meggyúlt szívem csak tégedet óhajt lelkem, / Én szívem, lelkem, szerelmem, idvez légy én fejedelmem!...”		

Az elérhető pontszám:	8
Az elért pontszám:	

- 16) E feladat a pályázó által választott, a **második** fordulóban kifejtendő témakörre utal.

A választott téma:

Indokolja meg a témaválasztását! Kerülje az általánosságokat (pl.: „... mert szeretem” stb.)! A két konkrét, igényesen megfogalmazott válasz **2 - 2** pont.

a)

.....

.....

.....

b)

.....

.....

.....

Az elérhető pontszám:	4
Az elért pontszám:	

É R T É K E L É S

Sorszám	A feladat típusa, jellege, elnevezése	Elérhető pontszám	Pontszám (A javító tanár tölti ki.)	Jóváhagyott pontszám (Az OKTV-bizottság tölti ki.)
1)	Megállapítások...	6		
2)	Irodalmi viták	6		
3)	Műfajok	6		
4)	Arany János: Rendületlenül	12		
5)	Irodalom és zene	5		
6)	Állandó jellemzők	6		
7)	Szövegmozaik	4		
8)	Arany-életrajz (hibásan)	5		
9)	Verstan	9		
10)	Évszak, hónap, napszak	10		
11)	„Fordított” kislexikon	4		
12)	Olvashatta-e?	5		
13)	Regénytípusok	4		
14)	Villámkérdések	6		
15)	Szerelem	8		
16)	A választott téma	4		
Az elérhető maximális pontszám:		100		